

Conciones, Siue Conceptvs Theologici Ac Praedicabiles, In Omnes Totivs Anni Dominicas

Opvs Novvm Figvris, Allegoriis, Similibvs Ex Sacris profanisq[ue]
Scriptoribus plenißimum, cum occurrentium fidei controuersiarum
tractatione.

De Sanctorum Festiuitatibus Annitotius - Nvnc Demvm Integre Svppleti,
Concionibus per octauam Vener. Sacramenti suo ordine intersertis

Besse, Pierre de

Coloniae Agrippinae, 1620

In Festo Annunciationis Deiparæ Virginis Mariæ. Missus est Angelus
Gabriel. &c. Luc. 1. 1. De causis & effectibus Incarnationis. 2. De Angelo
annunciante Incarnationem. 3. De Virgine, cui Annunciatio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56205](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56205)

IN FESTO ANNUNCIATIONIS DEIPARAE Virginis Mariæ.

Partitio.

- I. De causis & effectibus Incarnationis.
- II. De Angelo annuntiante Incarnationem.
- III. De virgine, cui Annunciatio est facta.
- IV. De virgine conceptura.
- V. De nascitura cum vno duplici natura.
- VI. De responso Mariæ.

Missus est Angelus Gabriel à Deo in civitatem Galilææ. Luc. I.

FIGVRA.

Gen. 24.

CVM Abraham Patriarcha seruum in Mesopotamiam ad querendam filio vx rem mittere destinasset, eum potissimum ad huius legationis functionem, qui ceteris de astate & rerum gerendarum peritia antecedere videbatur, selegit, vt tanto plus ponderis, auctoritatisque ipsa legatio haberet. Hanc porro figuram hodierna die completam cernere est, video hic namq; à Patre æterno, Angelorum primum & præ cæteris perfectissimum, in mundum destinari, vt gloriosissimam Virgine Mariam honorificis verbis salutet; eamq; in sponsam ac matrem vnigeniti filij eligat, & adoptet. O vere diuinam & eximiam legationem, cui similis nulla vnquam in mundo extitisse visa est! lam scilicet dies illa aduenit, ô Virgo, qua infelicis Eue delictum, & errorem relinquit; qua Dei mater efficietis. O felix nuntium! ô latam ter & amplius legationem! hodie quoq; ô mater gloriosissima, ac genitrix Creatoris eminentissima, ad tuas laudes de prædicandas, mysterijque huius magnitudinem declarandâ tuo nobis auxilio & patrocinio adûs necesse est: quod vt melius à te precando obtinere valeamus, eidem, quibus te olim hic Angelus, verbis salutabimus:

AVE MARIA.

I. Necesse erat, Auditores, quoniam vnus hominis culpa totum mortale genus perdit. Inerat, & diuino consilio iam ab æterno ita cõ-

stitutum fuerat, Filium Dei humanam naturam assumere & subline illud mysteriũ, abyssum illam profundam, Enipum illum tot reflexibus & fluxibus mirabilem subiectum, contingere. Ita namque id prænuntiavit, & prælagit Psal. no. 40. in persona Christi Iesu, cum ait: *Sacrificiũ & oblationem noluiisti: aures autem perfecisti mihi, & holocaustum pro peccato non postulasti, tunc dixi: Ecce venio. In capite libri scriptum est de me, vt facerem voluntatem tuam, Deus meus: volui, & legem tuã in medio cordis mei.* Quali dicitur, Latino magni illius rerum futurarum libri scriptum est, ego vt carnem humanam assumerem: equidem haud abnuo. Sed ecce paratum me ad descendendum, paratum ad sustinenda supplicia, paratum ad mortem subeundam, paratum ad satisfaciendum pro peccatis hominum; quæ nullis eluenda lacrymis, nullis redimenda sacrificijs, oblationibusque videantur.

Vix decreuerat Rex Israel Achab aduersus Syriam arma sumere, quin statim murarie habitum, & purpura & diademate relicto, plebeum amictum sumpserit. Quo edocemur, præuiso ab omni æternitate peccato, & bello aduersus inferos ad hominem redimendum declarato necesse fuisse, Verbum illud æternum, quod natura vniuersi rex est, habitum mutare, & ipsum relicti regis diuinitatis insignibus, humanam formam & habitum assumere decreuisse.

Tradunt rerum naturalium auctores & medici tantam imaginationis & apprehensionis in hominum generatione vim & efficaciam esse, vt infans eius, quæcumque mater cum concipiẽdo in mente & imaginatione habuit, rei signum aliquod semper præferat: cuius rei euident exemplum in Genesi legimus, cum oues Iacob virgulas diuersi colores inuitæ maculosos quoque foetus edidit. Cum igitur magnus ille Pater Filium suum ab æterno generando, eum ex infinita sui ipsius, & omnium creaturarum, quarum omnium caput & princeps ipse homo est, cognitione & apprehensione produxerit; necesse profecto erat, vt filius in se ipso idem præferret, & signum aliquod hominis, quem Pater in mente eũ generando habuit, ostenderet. Hinc *Verbum caro* Ioan. 4. factum est: vt ait Ioannes: *hinc habitus* Philip. 2. *inueni.*

Psal. 39.

Gen. 30.

inuentus est ut homo, ut ait Paulus.

Imprimis vero sacri ille Domini aduentus hæcque eius incarnatio, quoniam homo peccauerat, necessaria erat: nulla enim in mundo creatura, quæ hominum peccatis & delictis apud Deum satisfaceret, præter filium Dei humana carne indutum, apta reperiebatur. Proponite, queso, vobis ob oculos miserum illum Paralyticum, qui triginta octo annos apud piscinam probaticam languens, quod hominem non haberet, qui in eandem illum deiceret, decubuerat. Hic ipse credite Auditores humani generis imaginem referebat, quod iam à quatuor aut quinque annorum millibus ægrum, & paralyti distentum iacebat, paralyti, inquam, peccati originalis: cum nullus profus mortalium, aut nulla creatura, qua id persanare posset, reperiretur, donec tandem ipse Christus ad nos humana carne circumdatus descendit.

4. Reg. 4.

Mirum est, & pene incredibile, quoniam dolore misera illa Sunamitis vnico filio orbata, & quot lacrymis suffusa, ad Elzæum prophetam properauit, cuius se se pedibus prouoluerit: cuius ille lacrymis & lamentis euictus puerum vna cum baculo ad eius aedes præmisit. Sed cum irritum esset quicquid ille tentaret, ipsum Elzæum eodem se conferre necesse fuit: qui quam primū ut eo venit, super mortui membra extensus procubuit, & manus manibus, os os, pedibus pedes, oculos oculis applicans, seseque incuruans, omnia membra calore corporis & halitus sui refouit, & calefacta ad vitam reuocauit. Quam euidenter nobis & manifeste, o Sunamitis, miserum mortale genus exprimis, cuius ipsa figuram videris gessisse: eius namque primogenitus Adam, atque adeo omnis eius posteritas, cum peccato extincta & mortua esset, tandem ipsa importunis & assiduis precibus apud Deum, magnum illum Elzæum effecit, ut misericordia & pietate commotus intrinsecus, tot Genezios, tot Patriarchas, tot Prophetas, tot reges miraculorum baculo instructos miserit. Sed frustra: nunquam enim miserum illum mortuum vitæ restituere potuere: ita ut ipsummet Deum clamore & eiulatu miseræ mortalitatis excitatum descendere necesse fuerit (clamabat namque: *Inclina Domino caelos tuos & descende: & alio item loco: Mitte Do-*

*Psal. 143.
Exod. 4.*

mine, quem missurus es.) Qui cum mundum hunc ingressus esset, domum scilicet in qua mortuus ille iacebat, os suum ori, & oculos oculis applicans, ac eius sese infirmitati accommodans, è Deo hominem, ex æterno & infinito mortalem efficiens, potentiam minuens, seseque incuruans, inclinans, & deiciens, miseram naturam humanam ad vitam reuocauit.

Extremum vitæ periculum Mardocheo totique Iudæorum nationi certissime imminerebat, nisi magnus ille Assuerus pauperulam & plebeiam Esther in coniugem adoptasset: quæ ille tanto amore prosequeretur, ut statim à nuptijs eruentum hoc de omnibus trucidandis Iudæis decretum, iam iam executioni mandandum, reuocaret, Amanū verò Iudæorum hostem iuratiissimū, omnisque calamitatis Iudæicæ architectum & machinatorum è ligno suspendi iusserit, Mardocheum quoque purpura indutum regioque insidentem equo per omnes orbis vicos & plateas duci, summisque affici honoribus mandarit. Scriptura vero subitam hanc rerum faciem repentinamque metamorphosim exaggerans addit; *Iudæis autem noua lux oriri visa est, gaudium, honor & tripudium*: Miser hic Mardocheus, humanum genus erat: sane & nolumus ille Assuerus, Verbum scilicet Patris vilem illam Esther, nostram scilicet humanitatem, sibi in coniugem adoptasset, omnes haud dubie ad mortem ad iudicari perissemus. Hic scilicet est Domine, hic est o sacer Assuere, in mysterio nimirum incarnationis tuæ humanam naturam induenda, ubi ingens ille amor tuus eluxit, ubi infinita bonitas, & benignitas tua immensa apparuit. Nam post diuinam hanc copulam sacramque connubium diram illam mortis sententiam aduersus miserum mortale genus latam reuocasti, Sathanam velut Amanum mori coegisti, hominemque ad sublimes diuinitatis gradus, velut alterum Mardocheum sustulisti. Tunc nempe hominibus noua lux ori visa est, gaudium, honor & tripudium.

Iustinus & Valerius Maximus, magni uterque nominis & ponderis scriptores, ingentem Codri vltimi Atheniensium regis in patriam amorem magnis efferunt laudibus. Hic enim cum ingenti hostium exercitu Attica regio debilitata ferro ignique vastaretur, diffidentia humani

*Iustin. l. 2.
Val. l. 5.
c. 6.*

humani auxilij ad Apollinis Delphici oraculum confugit: perq; legatos sciscitatus est, quoniam modo tam graue bellum discuti posset. Respondit illud, non aliter Athenas victrices fore, aut bello finem, nisi rex ipse hostili manu occidisset. Quod quidem non solum totis Atheniensium castris, sed etiam aduersarijs percrebuit. Eoque factum est, vt ediceretur, ne quis Codrum vulneraret. Verum ille depositis impetij insignibus, familiarem cultum induit, ac palantium hostium globo se obiecit, vnumque ex his falce percussus, in caedem suam conpulit, cuius interitu, ne resp. concideret, effectum est.

Quam euidenter, & ad oculum nobis hæc historia incarnationis mysterium representat: Erat quippe mundus turbis grauissimis plenus, plenus bellis, bellis scilicet aduersus Deum, aduersus Diabolos, atque omnia motibus & perturbationibus exagitabantur; Verbum illud Patris toties sacrum illud SS. Trinitatis oraculum consuluerat, quanam ratione omnes illæ turbæ motusque sedari & componi posset, & vera ac stabilis in mundo pax conciliari. Hoc tandem responsum redditum est, aliam pacis inuendæ, bellique componendi rationem non esse, quam vt ipsi summet Verbum mortem oppeteret. Ipse igitur quieti & vitæ subditorum vita sua postposita, ad mortem oppetendam sese præparat: cumque sciret diabolos, cum quibus bellum gerebat, quiq; tyrannorum more toti mundo imperabant, nunquam ei mortem illaturos, si eum dignoscerent, habitum commutauit, humanam naturam induendo: atq; ita mutata veste cum hoste in duro passionis conflictu decertans, in prima acie, in media crucis rabie occubuit: & statim à morte eius pax confirmata fuit, quam ipsi Angeli in nocte natiuitatis Dominicæ hominibus annuntiarunt dicentes, *Et in terra pax hominibus*: eius porro confirmatio in cruce peracta est, cum nimium ipse Dominus exspirans in cruce voce magna clamauit, *Consummatum est*: quasi diceret, Omnia nunc peracta sunt, pax iam pacta est, bellum finem accepit, iam turbæ quieuerunt; quin & Apostolis eadem statim à prælio confecto denunciata fuit: *Pax vobis, nolite timere.*

Quam præclaram huiusce rei figuram in Ionæ Prophetæ historia legimus? Cum enim

Bess. de Sanctis.

vehemens in mari tempestas exorta fuisset; ipsaque nauis qua Propheta vehebatur, ingentibus procellis aquarumque vorticibus concuteretur; & omnes in extremo periculo constitutos sese viderent, ac naufragium iam iam imminens pertimescerent, exclamare Ionas cepit: *Tollite me, & mittite me in mare. & cessabit mare à vobis.* Primum illud, o Verbum æternum ac vere mundi Iona, protoplasti peccatum tantam in mundi huius pelago tempestatem excitauerat, tanto impetu humanæ naturæ cymbam concusserat, vt generale quoddam & commune damnationis periculum omnes sibi instare pertimescerent. At te, o admirande Iona, hominum assumente naturam, & in passionis mare te præcipientem dari sinente (de quo dicitur, *cessauit mare à nobis*) tempestas sedata, ac prior illa acris serenitas reuerfa est.

Ecce & alium conceptum. Cum Ezechias 4. Reg. 20. Rex æger ad mortem vsque lecto affixus decumberet, accessit ad eum Ilaias Propheta, qui afflictum blande consolatus est, & vitæ tempus ei à Domino prorogatum nuntiavit: quod cum Rex ipse vix crederet, ait Propheta, sese in eius rei signum & confirmationem effecturum, solis vt umbra decem in horologio gradibus retrocederet. Hoc de te narratur, o homo: cum enim peccati originalis febri vexatus ad mortem vsque infirmus decumberes, tot ad te Prophetæ, tui consolandi ergo, vesere, qui tibi certissime affirmarunt, te ex morbo illo infirmitateque non moriturum: & in eius rei stabilimentum, & redemptionis tuæ veritatem, solem iustitiæ, verbum illud diuinum decem gradibus retrogressurum, infra nouem se Angelorum ordines submittendo, & humanam naturam induendo. Hæc sunt læta illa nuntia & solamina, hæc sunt salutationes illæ, quas Angelus Gabriel ad Mariam Virginem hodierna die defert: *Missus est Gabriel Angelus à Deo in ciuitatem Galilea.* Quam missionem legationemque vt pro dignitate exponere & enarrare valeamus, de Legato ipso in primis deque eius legatione loquendum est; deinde vero, vt eadem audita sit, & quale responsum acceperit, aperiemus: inq; duobus hisce polis totam mysterij incarnationis spheram circumagemus.

Quod ad primum igitur attinet, Legatus &

R

I I.

tam

Legatus in
mytherio
incarnatio-
nis fuit
Angelus.

tam sublimis mysterij paranympus, vnus de Angelorum numero fuit, de substantijs illis intelligibilibus, immortalibus, incorporealibus, simplicibus & semper mobilibus: vnus de numero beatorum illorum spirituum tribus hierarchijs distinctorum, & quorum singulae hierarchia in tres ordines, & singuli ordines in mille Angelos subdivisi sunt. Denique fuit Angelus, vt quemadmodum hominum calamitas & perditio ab Angeli prauo molimine duxerat in tium, ita quoque eorum redemptio a bono Angelo exordium haberet, vt vnde moyses oriebatur, inde vita resurgeret. Excitauit olim Tartarus diabolum, qui Euam seduceret, eaque seducta totum simul mundum calamitate inuolueret; ita quoque caelum hodie Angelum ad Mariam Virginem emittit & delegat, qui eam saluaret, eamque salutando vniuerso orbi salutem afferret. Angelo igitur huius legationis munus coniectum fuit, quae paucis quidem verbis & salutationem Virginis, & incarnationem Saluatoris, modum simul & ordinem, quo humana redemptio peragi debebat, grauiarumque plenitudinem complectebatur.

Gen. 3.

Non est hic amplius Cherubim, romphaea armatus, ante paradisi ianuam constitutus; non est amplius spiritus ille exterminator omnes Aegyptiorum primogenitos vna nocte interficiens; non est hic Angelus, qui ferro accinctus totum Senacherib exercitum intereccione deleuit: non est hic Angelus ille, qui gladio euibrato Dauid eiusque regno extremum interminatus est exitum: non est denique illorum numero, qui quinq; florentissimas ciuitates flamma & incendio consumpsere: sed est Angelus, nescio an Archangelus, nescio an de Seraphim numero, qui pacem affert, qui nostrae redemptionis tabellarius est, ac Messiam iam iam venturum denunciat. O felicem nuntium! o fortunatam legationem! o omnium votis & suspirijs expectatum legatum! Desinant igitur iam clamare Prophetae, inhibete iam lachrymas mortales, exultate vos, qui in Limbo captiui detinemini; ecce enim, promissus ille in lege Messias iam iam venturus denunciat.

Exod. 12.
4. Reg. 18.
2. Reg. 14.

Gen. 19.

O Verbum aeternum, itane te humiliari & deiici, vt nostrae naturae fragilitati; velis copulari, eamque in sponsam tibi seligere? vilis

est, pauperula & inops est, nihil habet, plus Patri aeterno debet, quam soluendo sit. Considera tecum ac perpende, o Angelorum Princeps, quam vilis sit illa stirpe oriunda, quam plebeia eius conditio & prosapia? vide, quam sit eius origo? Filia scilicet est perfidi & infelicis illius Adam, cuius generatione & prosapia nulla aut deterior aut peruersior excogitari potest; scetet sordibus, infamis est, omnes pene, qui ab ea progeniti fuerunt, aut latrones, praedones, homicidae, sicarii, idololatrae, aut adulteri extiterunt. Quid? vosne sublimes & magnificos Principes eatenus humiliari, vt in eius familiam & stirpem adoptari velitis, & talem filiam ambicatis: oes namque pene maiores eius sceleribus infames Deo poenas dederunt, & diuinae seueritatis iustitiae expetti sunt: aliqui eorum in Babylonem profugi & exulantes transire coacti; alij in Chaldaeam & Assyriam captiui abducti; alij in mari rubro submersi; alij suspensio interierunt, vt Aman; alij incendio consumpti, vt Sodomitae cum vicinis; alij terreae hiatu abortiui, vt Chome, Dathan, & Abiron. Quodnam igitur genus despectus, quoniam prosapia aut vilior, aut infirmior reperiri queat? Quid? tene igitur, o Saluator mundi, tam infames natales ambire? tam humiliter trunco velle inferi & copulari?

Cum Sampson Philistae cuiusdam amoribus teneretur, eiusque parentes eum, alio mentem vt transferret, adhortarentur, dicentes: *Nunquid non est mulier in filiabus fratrum tuorum & in omni populo tuo, quia vis accipere uxorem de Philistim, qui incircumcisi sunt?* non aliam in sui purgationem rationem attulit, quam amore seie eius nimium quantum teneri, & aliam se diligere nequaquam posse. Ad eundem modum verus nollet Sampson, Dei Filium statim vt mundum redimere constituerat, naturae nostrae, vilis se Philistae amore incensus; omnes SS. Trinitatis personae, Cherubim simul ac Seraphim, & totus denique orbis admiratus est, quod caelum, patriam relinqueret, in qua tamen pulchra illa Angelorum natura, formosa illa filia commorabatur, & in regione externa & peregrina miseram Philisteam adamaret, dicens: *Quid est homo quod memor es eius, aut filius hominis, quoniam visitas eum?* Ipse vero amore excacatus aliud responsum non dedit, quam magno se erga illam affectu.

Iud. 14.
Allegoria

Prou. 8.

affectu affici, & alium dilectum ad amare non posse dicens, *Delicia mea esse cum filiis hominum.*

Veni igitur, veni hodie o Iacob, relinque domum patris, inclina caelos, incurua dignitates & titulos illos regios, imminue non nihil maiestatem illam grandem, deq; throno tuo descende. Incipe iam inopiam & ærumnas pati, incipe nudis iam pedibus soli crucis baculo innixus, Iordanis nostri aquas transuadere, atq; instar vilis cuiusdam pistoris in terra aliena oues & armenta idololatrarum Laban, hominis inquam ingrati & perfidi pascere. Duæ te hic expectant sorores, quæ matrimonio tecum copulari gestiunt. Lia videlicet & Rachel, Ecclesia nimirum triumphans & militans; Synagoga inquam & Ecclesiastica, postquam multas oues & greges copiosos congregaueris, duabus stipatus turmus, hominum scilicet & Angelorum, in paternam domum reuerteris.

1. Reg. 17.

Veni o David paupercule & humilis: nullus est enim inter omnes Iuda, & Optimates Israel, qui sese Golijs Philistæo audeat obijcere. Veni & descende; hæc te trophæa, hæc te gloria, hæc te expectat victoria: at te regios prius diuinitatis habitus exuere necesse est, ac peregrini viatorisq; vestibus circumdari, fundaque humanitatis nostræ manus tuas oportet armari; qua armatura insignitis victoriam sine dubio referes, inque mercedem & præmiū, non Saulis filiam, sed pulchram illam principem Ecclesiam, scilicet vna cum corona & sceptro, non regni Israel, sed rotius orbis imperij in matrimonio habebis.

III.

Veniamus iam ad sermones & colloquia, quæ hodie cum Maria Virgine habuit Angelus. Audite quia inter se loquantur.

Aue gratia plena Angelus ad Virginem ingressus cum esset, qui ab hominibus adorari consueuerat, Virginem quodammodo adorans & reuerens, humiliterque sese coram ea prosternens, his eam verbis allocutus est: Antequam, o Virgo, vn ueris hæc machina conderetur, cum diuina iam mente Adamum per peccatum a gloria excisurum præuisum esset, simulque in arcano SS Trinitatis consilio decretum, Verbum Patris ut homo fieret, humanamq; propter hominem naturam indueret, tu quoq; eadem simul opera prædestinata es, quæ eius mater fores. id vero certis quibus-

dam de causis hæctenus dilatum est: at hodie tempus aduenit, illuxit hodie felix illa dies, qua à tot annorum millibus decreta sententia executioni mandata est.

Hinc ego te plenam gratia, & Oceanum, in quem omnes caelestium benedictionum riuus & torrentes sese exonerant, iure meritoq; appello. Tu enim es illa turris David, omni ex parte conunita, ex cuius fastigio & lateribus mille virtutum clypei, omnisque spiritualis armatura dependit. Tu es thronus ille regius, in quo pacificus ille Salomon residebit, quem sexaginta fortissimi Israel custodiunt, cui sexaginta inquam Cherubinorum millia, omnium cæli primatum primi semper adstant. Tu deniq; es domus illa Sapientiarum, septem sulca columnis, septem Spiritus s. donis innixa. Hinc *benedicta tu inter mulieres*, etiam super omnes omnino viros, super Angelos omnes quin etiã benedicta: cuius toties nobis in mudo mentio facta est. In ipso namq; Paradiso de te dictum est, *Ipsa conteret caput tuum*. Vix natum quippe peccatum erat, vix demon mouerat lacertos, quin statim omnium nostrum in te oculi coniecti, quin omnes iudicaremus, quod illa Amazon & virago futura esses, quæ cruentum illum Cerberum, & tricipitem belluam contereas & edomares.

Dilectantibus olim tribus Persarum optimatibus, quidnam ex omnibus videretur esse fortissimum, Zorobabel mihi non multum à seculo aberrasse visus est, dicens esse mulierem, ac simi te, o beatissima Virgo, præsignasse. Et sane, tu generosa illa mulier es, quam tantopere Sapiens videre exoptabat, dicens: *Mulierem fortem quis inueniet?* Quasi dicere voluisset, Vbinam fortis illa mulier poterit reperiri? quando generosa illa se nina apparebit, quæ nostris malis finem, nostræq; ruinæ restorationem allatura est: quæ nos piissimæ innocentiae restituet, & victoriam de tam potenti hoste, qualem hic noster referet?

Quot illustres te, o Virgo, mulieres præsignarunt: Iudith in primis Holoferne expugnato nobilis, & Bethuliam obsidio liberans. Esther deinde in magni Regis Assueri, propter pulchritudinem, uxorem adoptata, quæ gentem suam exitio & ruina eripuit. Rebecca quoque magni illius Patriarchæ Abraham filium Isaac matrimonio accepit, qui ad montem usque immo-

Figure quibus Deipara denotatur.

Cant. 5.

Prou. 7.

Gen. 2.

3. Esth. 2.

Prou. 31.

Jud. 10.

Esth. 7.

Gen. 25.

landus deductus est. De te etiam tot Prophe-
tae vaticinati sunt, & cum primis vnus è ma-
ioribus tuis Dauid Rex; *Audi filia, & vide, in-
clina aurem tuam, & obliuiscere domum pa-
tris tui, & concupiscet Rex decorem tuum.* Sed
relinque, ó Angele, hos honorum titulos, &
encomijs plenas salutationes mitte, ac proce-
de vterius, adque præcipuum legationis tuae
caput descende, nos vero ad alterum concio-
nis membrum.

IV.

Ecce concipies, & paries filium. Ecce tua hic
verba numero eadem repetuntur Isaia, *Ecce
virgo concipiet, & pariet filium.* Ea ipsa & in
libris ludicum præmissa video, cum Angelus
matrem Samsonis his verbis alloqueretur: *Ec-
ce concipies, & paries filium; ille erit Nazaraus,
& dabit initium liberationi populi Israel.* Egre-
gia profecto rei, de qua agimus, figura, Audi-
tores; videmus namque hic etiam Angelum
ad Mariam veri Samsonis matrem acceden-
tem, eiq; filium promittentem, qui redemptio-
nè populo suo sit allatarus. Eadem hic verba,
idem omnino Legatus, idem penitus myste-
rium: *Ecce concipies, & paries filium,* non qui-
dem aliquem Alexandrum, vt Olympus, non
Casarem, vt olim Autelias; nec Salomonè, vt
Bethsabee, sed Iesum Christum, qui mortem
moriendo destruet, mundum potentia percel-
let, ac daemones effugabit: filium inquam, qui
salutem reddet agris, indulgentiam concedet
reus, lumen afferet caecis, vitam restituet
mortuis, & paradisi ianuam referabit capti-
uis.

Figura.

Iud. 6.

Ecce concipies & paries filium: tu scilicet eris
vellus illud Gedeonis, verum inquam vellus,
in quod Filius Dei in mundum rotis cuiusdã
coelestis descendet. Tu eris ingens illa arca,
quam verus Noe, ad omnes omnino mortales
ad perditionis diluuium liberandos, ingreditur.
Tu eris immanis ille lectus in gratiarum ocea-
no natitans, qui miserum Ionam caelo profu-
gum, inque mundi huius mare delectam exci-
pites, quem cum non dico triduo, sed nouem
mensibus sacratissimo tuo utero complexa
fueris, tandem in Bethlemiticum praesepe, ve-
lut ad littus quoddam enteris & effundes. Tu
deniq; eris illa Pharaonis filia, omnium mundi
huius Aegypti mulierum primaria, & princeps,
quæ miserum Mosem in vitæ huius profluen-
tiam delectum, in filium adoptabis; qui vbi

Gen. 7.

Ion. 2. &

Aug. epist.

49.

Exod. 2.

adoleuerit, mundum à seruitute Satânica, ve-
lut à Pharaonica eripiet, cumque per rubrum
passionis mare deducens, saluum & incolumem
in tertiam promissionis sistet.

Quid ais ad hæc ó anima mea? an non in ad-
mirationem raperis, cum tam expectatum
hodie nuntium tibi perferri, & tantus virginæ
encomijs audis condecorari? Pro pone tibi
quæso ob oculos Virginem, cum ad eam An-
gelus accederet, in conclauis sui abd. to occlu-
sam, ac sacra illa Isaia verba, *Ecce virgo con-
cipiet*, attentius ruminantem, vt omnes vna-
niti consensu Patres assueuerant. Audi, vt intra
se ipsam dicat: Hem, quænam, Deus bone, fu-
tura est illa? cuiusnam tanta futura sunt merita,
vt mater tua futura sit? quænam obsecro erit
illa virgo, cui tanta dignitas, tantaque gloria
preparata est? Magna profecto fuit felicitas
Esthe, summo illi omnium regum Assuero,
Regi inquam Persarum, matrimonio iunctam
fuisse: at ongè maior eius futura est felicitas,
quæ sponsa simul & mater totius orbis Monar-
chæ futura est. Erat profecto hæc altera luno:
quæ diuum incedet regina, Deiq;

Et mater coniunxq;.

Vitam mihi illam vel nosse contingeret,
quanta ei promptitudine, quantaq; sollicitu-
dine ministrarem? quam diligens illi obse-
quium, quantum honorem exhiberem? quan-
to eam cultu & reuerentia prosequerem?

Cum his virgo esset in teata meditationibus,
ac de sublimi illo incarnationis filij Dei my-
stero attentius cogitans, extra se rapta esset:
ecce tibi derepente Legatum caeli ingredien-
tem, ac nuntium è, eam ipsam, nõ aliã Eccle-
siam esse, quæ Dei mater fieret, & è qua Deus
humanam carnem assumere decreuit. Eia age
anima mea, hic ingemina stuporem, hic ad-
auge admirationem, ac tecum ipsa iudica, nõ
magis quam antea Virgo fuerit demirata, cum
subito tibi adstantem videret Angelum, & his
se verbis alloquentem audiret? Quid eam hic
fecisse, quid dixisse cogitabis? *Quomodo fiet
istud, quoniam vni non cognosco:* E. quid ais, ó
Angele: quoniam sunt hi sermões: quænam mihi
paradoxa occurrunt: Noui quid è virginem parere
debere, de incarnationis mysterio nequaquam
ambigo: sed quoniam modo, & quid ratione
peragi debeat, scire peruelim: dicito quæso,
quomodo fiet istud: quoniam virginem meam

Deo.

Insignis
meditatio
quomodo
se habent
virgo, cum
Angelum
loquentem
audiuit.

Deo obtuli: & quanquam Iosepho matrimonio iuncta sim, certo tamen mihi constat certius, nunquam vel minimum ab eo detrimentum mihi inferendum, sed omnem eum potius datum operam, ut videat, ne quod mihi ab aliquo damnum afferatur. Nam quemadmodum castus ille olim Ioseph nullum Putipharis vxoris honori præiudicium irrogauit, propter honorem, quo Dominum suum prosequeretur, eadem quoque ratione hunc Iosephum mecum facturum existimo, ut nihil scilicet in me audeat admittere, propter eum quo Deum prosequitur honorem & reuerentiam. Quemadmodum etiam Sunamitis illa Abisag, puella pulcherrima, in gremio Dauidis semper dormiens, nullum unquam ab eo virginitatis detrimentum passa est: eodem modo & Ioseph coniux meus mecum egit. Quomodo igitur hoc fieri posse existimas? Quas hic obsecro abyssos, quam abstrusos penetras recessus o virgo? quem moues lapidem, quas difficultates & quæstionum scrupos proponis? Hinc nempe omnes Angelos facies obmutescere: illud enim quomodo verbis commode exprimi potest. Adhuc te loqui opus est, o Angele, ac pluribus re verbis exponere, virginique omnem dubitandi causam eripere. Dic Angele, dic o celestis Legate, quomodo fiet istud? sed audi Virgo quid Angelus dicturus sit. Hac scilicet ratione, o Virgo, incarnationis mysterium peragetur: Assumet Verbum Dei naturam iam nunc indiuiduam, sed non subsistentem, eamque diuinæ suæ hypostasi vniet, adeo ut duæ diuersæ naturæ in vna combinandæ sint personæ, diuina scilicet in propria permanente, & humana in diuina. Atque hæc omnia in sacratissimo vtero tuo peraguntur. Cuius rei innumeras si luberet, possem producere figuras. Vidimus in deserto Sinai rubum ardentem, eundem vidimus & incombustum: qua te potissimum recensio designari, sacratissima Virgo: quæ scilicet detertum es, in quo nullum unquam peccatum, nulla maledictio, nulla viri mixtio resedit, in qua demum rubum ardentem huius mysterij videre licet, atque ignem diuinitatis in rubo humanitatis nostræ ardentem, & hæc omnia sine villo concupiscentiæ ardore, sine ignis lesione, sine

villo virginitatis detrimento. Duos edidit gemellos Rebecca, o Virgo, Iacob, scilicet leuem & placidum, & Esau pilosum & agrestem. Idem tibi eueniet o Virgo, quæ secunda futura es Rebecca: ex sacratissimo namque vtero tuo gemini prodibunt, Deus nempe omnibus numeris absolutus, cuius Iacob figura extitit: homo pilosus, & multis imperfectionibus deformis factus, quem Esau representabat. Si memineris o Virgo, Bethulia, quæ nunquam hostili manu capta fuit, duæ olim mulieres egressæ sunt, Iudith scilicet venustate singularis, & eiusdem Abra, id est, ancilla, ambæ in mortem Holofernis conspirantes: Ex te verò o Virgo, velut è Bethulia, quam nunquam peccatum expugnauit, quæque ciuitas illa es, de qua olim Psalmista cecinit, *Gloriosa diuina sunt de te ciuitas Dei*: duæ naturæ egressæ sunt, diuina, scilicet ipsa Iudith longè formosior, & humana, quæ veluti ancilla est; quarum vtraque armata est, vtraque caput Satanæ per Holofernem representati præscindere paratissima, atque ad mundum captiuitate eripiendum promptissima. Duo quoque exploratores à Iosue ad terram Iericho explorandam missi, aliquot diebus apud Raab meretricem delituerunt. Ad eundem modum, o sacratissima Virgo, magnus ille Iosue, Pater æternus, murus Ierichuntis, peccata inquam, & mundi idola destrueret volens duos exploratores, naturam scilicet diuinam & humanam mittet, qui aliquot mensibus in sacratissimo tuo vtero delitescant.

Quoniam o paranymphe Gabriel figuras depromis, quibus Virgini mysterium hoc declaras? Depromunt tibi & vnâ ipsi viri, o Virgo. Duo namque illi ad terram promissionis profecti, cum ad castra reuerterentur, racemum in veste euidens vberatis argumentum retulerunt: vade factum est, ut omnes viso tam egregio indicio, miro gaudio effretentur. Hæc terra promissionis tuæ eris, o Virgo, ad quam duæ naturæ profectæ, meritis ingentibus onustæ redierunt, magnum illum & pulchrum redemptionis nostræ botrum portantes, vade ingens omnibus omnino mortalibus gaudium exortum est.

Quomodo fiet istud? Ex arca Noe, o Virgo

R. 3.

V. Gen. 25.

Iudith 10.

Num. 58.

Tres ex his figuris in conacione de Purificatione B. V. reperiuntur, sed quoniam hic quoque quadrare videbatur, hic repetitæ sunt, adhibitis etiam tribus no-

Figura que incarnationis mysterium designatur.

Exod. 3.

ais, ne quis forte putet, alias non suppetere.
Gen. 8.
Exod. 25.

beatissima, duæ aues euolarunt, coruus scilicet & columba, quarum illa in aquis mansit cadaueribus insidens, & mortuaria consectans, hæc cum ramo virentis oleæ ad arcam reuersa est. Docet me sanctus Spiritus, te illam arcam esse, è qua post nouem menses, non duæ aues, sed duæ naturæ, humana nimirum & diuina exhibunt: quarum illa in monte Caluarie expirabit, & in sepulchro inter mortuos collocabitur; hæc verò semper victura est, perpetuò olim instar oliuæ virens. In Propitiatorio, auro mundissimo in crustato duo Cherubin viscebantur, sese mutuò versis vultibus respicientes, alisque totum propitiatorium obuolantes. Designabat hoc te, ô beatissima Virgo, quæ verum propitiatorium es, auro virtutum cooperitum duos aliquando Cherubinos in vtero gestaturam, Deum scilicet atque hominem, qui se mutuò in vna eademque persona complectentes, & stringentes, te alis mirabilium operum suorum aliquando cooperirent. Aliam & quidem recentem adhuc deprimam. Protulit pius ille Samaritanus duos è crumena denarios, quos in medelam curationemque miseri illius sauciati impendit. Non videor mihi procul, ô Virgo, à vero aberaturus, si opulentam te, magni illius Samaritani Iesu Christi, crumenam esse dixerò, è qua duæ naturæ veluti duo numismata proferendæ sunt, quæ in humani generis redemptionem per languidi curationem designatam impenderentur.

¶ I.

Quomodo fiet istud, ô Virgo? Nestorius quidem & Theodorus aiunt, duas personas accidentaliter sibi vniendas, sed errant toto cœlo. Eutyches verò & Dioscorus penitus hic tradunt contraria: duas scilicet naturas in vnam miscendas & confundendas, sed falluntur hæreticorum hoc est dicere, & non rectè de fide sentientium.

Porro veritatem dicit Angelus, atque ita fides nostra tradit, duas scilicet naturas diuersas, realiter distinctas fore, quæ in vna tamen hypostasi, in vna persona subsistent. Non igitur mirum est, ô Virgo, si dixeris, *Quomodo fiet istud?* Neque enim minor in hoc, quàm in sanctissimæ Trinitatis mysterio latet difficultas, in Trinitate namque tres personæ in

vna sunt essentia, & natura: hic verò contraria ratione duæ naturæ in vna hypostasi.

Scio te, ô Virgo beatissima, omnes calere scientias, inque omni artium genere esse versatissimam; ac propterea reuoca in memoriam figuram illam Mathematicorum, quæ incarnationis mysterium ad viuum adumbrat, triangularem illi figuram habent, quam Scalenum appellant, quæ duo latera habet inæqualia, & eandem basim. Ita quoque mysterium hoc triangulare est, tribus constans naturis, anima scilicet, corpore & verbo, sed triangulum Scalenum est, cuius duo latera, natura inquam diuina & humana, inæqualia sunt, vna scilicet infinita, & altera finita. O magnam inæqualitatem! & tamen ambæ nonnisi vnam basim, vnam nimirum personam habent. Iam satis superque Virgo sanctissima de tuo *quomodo* me locutum existimo, & tibi dubitanti respondisse.

Quamobrem, *Ne timeas Maria*: Noli metuere sanctissima Virgo: ne timeas quòd tibi falsè nuntiem: nihil quippe certius est: hoc ab æterno decretum. Ne timeas Maria peccatum originale, mortale, veniale: noli metuere dolores partus: paries quidem filium tuum in gaudio & ridens, vt olim Sara peperit Isaac: filius autem tuus nascetur ridens, vt magnus olim Bactrianorum Rex Zoroastes. Ne timeas, ne sis de perdenda virginitate sollicita: parce metu, Spiritus sanctus superueniet in te, ille totum hoc opus diriget, illius auspicijs omnia & non eximio sine miraculo peragentur.

Videamus, quid in hanc referat Suetonius. Cum Iulius Cæsar nauem conscendisset, ac vehementis tempestas ingruisset, ad eum vt nauarchus formidine percussus expalleceret, ad eum conuersus Cæsar, ait: *Quid times? Cæsarem desers, & fortunam eius.* Iisdem ego te hodie verbis compe labo, ô Virgo Maria: *Quid times? Christum desers, & fortunam eius.* filium inquam Dei, & gratias eius, merita, corpus, animam, diuinitatem, atque omnem denique fortunam.

Sed, ô beata Virgo, iam satis superque tecum Angelus ille legatus locutus est, iam Insignis super verape-

Figura Mathematica, quæ mysterium Incarnationis denotat.

Zoroastes ridens natus est.

Suet. in Cæs.

bis Deipare aperuit, quod in mandatis habebat, tem-
 meditatio. pus est, vt vnde venit, reuertatur, expectat
 responsum, quod ad Regem suum deferat. è te
 iam, o Virgo, salus nostra dependet: tibi
 ecce iam pretium Redemptionis nostræ of-
 fertur: si enim id benignè accipias, & Dei
 petitioni annuas, ecce redempti sumus. Hoc
 est, hoc inquam est, quod infel x Adam, at
 que omnis eius posteritas, magna cum in-
 famia è paradiso expulsa, iam à tot annorum
 millibus obsecrat, & enixè contendit. Hoc
 est, quod Prophetæ & Patriarchæ omnes,
 quod Reges in limbo terræ captiui detenti,
 à tot retrò annis à te expectant. In te, o
 pulcherrima Esther, omnem spem suam
 collocat afflictus ille Mardochæus. In te
 domus reclinata recumbit. A te & ab ore tuo
 iam dependet miserorum consolatio, capti-
 uorum redemptio, condempnatorum gratia, ac
 denique totius mundi salus. Audite ergo, quid
 ad hæc Virgo responderit.

Responsum *Ecce ancilla Domini, fiat mihi secundum*
 Virginis ad *verbum tuum*. Diutius te nolim morari, o
 verba An- Angele, iam tempus est te reuerti. omnes
 geli. namque cogitationes meas ia admiratio-
 nem rapuisti. Equidem non nisi humilis
 ancilla Domini sum, fiat mihi secundum
 verbum tuum. Ecce huiusce rei figuram
 in Regum libris. Cum Abigail se à Dauide
 Rege in vxorem peti intellexisset, in ter-
 ram se prostravit, & humiliter respondit: *an-*
cilla Domini mei. Noua hæc Abigail ipsædem
 hodie verbis vitur, dicens: *Ecce Ancilla*
Domini: quasi dicat, Ne me huiusmodi elo-
 gijs condecoret, o Angele, ne quæso, ma-
 trem Dei appelles: sed hoc vtinam mihi
 concedatur, vt perpetuum ei & fidelem fa-
 mulatum exhibere queam, ac fida ei ancil-
 la existere. Hoc est responsum, quod tanto
 tempore è celo, terra & inferis expectatum
 est. Iam nuptiæ illæ regis, diuinæ naturæ
 cum humanitate nostra, in Mariæ Virginis
 utero, initæ sunt & peractæ. Omnes iam fi-
 guræ completæ, iam omnia veterum Prophe-
 tarum vaticinia verissima fuisse intelligun-
 tur.

Iam torus tibi mundus, o sacratissima,
 augustissima & sanctissima Virgo, propter
 immensum, quod hodie per te munus ac-
 cepit, deuinctus est: iam scilicet tempus est,

quo te colere & adorare debemus, cum ni-
 mirum humilitate nos tua ab omnibus æ-
 rumnis & calamitatibus, quas Eua su-
 perbia, & fastus inuexit, liberaueris. Hic
 scilicet Patriarcharum vota & suspiria com-
 pleta sunt. Hic paruis ille lapillus de mon-
 tibus æternis in sacratissimum uterum, sine
 vilo humano opere, delapsus est, qui lapis
 adeò tandem excrescet, vt magnitudine
 sua totum sit orbem repleturus. Hodie Do-
 minus nouum creauit super terram, cum
 tu Virgo, mulier illa facta es, quæ sine vilo
 viri commercio aut admittione virum cir-
 cumdedisti, Filium, inquam, Dei, quem *Jerem. 31.*
 delicata ac molli carne vestisti, & circum-
 dedisti. Quis te igitur non colat, Virgo?
 quis non honore prosequatur? quis te non
 vt matrem Dei agnoscat? Equidem meri-
 torum tuorum magnitudinem exprimere
 nequeo: tu namque es celorum Regina,
 sanctissimæ Trinitatis infans, Domina An-
 gelorum, hominumque Patrona. Tu es pa-
 radisi porta, maris stella, & mundi luna; imò
 verò *pulchra vt Luna, electa vt Sol* quin ei- *Cant. 6.*
 iam sole & luna pulchrior: numquam enim
 deliquim passa es. O luna & sol mundi,
 precum tuarum influxibus nos iriga, me-
 ritorumque tuorum lumine nos illustra, vt
 postquam te vna cum charissimo Filio Do-
 mino nostro & Redemptore, in mundi huius
 deserto, debito honore fuerimus profecuti,
 in supremis sedibus aliquando te vide-
 re, ac sempiterna tecum beati-
 tudine perfrui possimus.

Amen.

